

Franjo Frančič

knjige su žene

udarci u bronzu u starom zvoniku mere vreme.
talasa, udara, u stomak, bolno.
ne znam zašto je tako.
nisam želeo da budem tako grub i nasilan.
tako je. to vreme što se drobi.
mogao bih početi drugčije, kao man u smrti u veneciji kad gustav ašenbah traži
lepotu.
samo lepota je božanska i ujedno vidna, pa je tako, znači, ona put osećajnosti,
umetnikov put do duha.
moravia zna opisati ženu koja gola oseća hlad posteljine dok jednu ruku ima na
grudima, a drugu među nogama. neopterećen.
ili kad dargareti dura u ljubavniku ljubavnik strgne bele pamučne gaćice i golu
je odnese do kreveta. a onda se okrene u stranu i zaplače. ali urezano je u dušu,
kao kod bukovskog špeh na kruhu, kao kod stajnbeka Ljudi i miševi, i da ne
prizivam bulgakova, šegrt kao što i jesam, bolje putovanje na kraj noći, ili
vendikta jerofejeva, Moskva – petuški. mogao bih da ležim kao oblomov i
čekam, stojim u jašimotovoj kuhinji, sanjam snovej stvarnosti.
te reči, gde je ona granica, gde urez, gde udarac, gde miris po bolu i krvi, kako
dođeš do tačke kad se nekoga dotakneš. odakle ta grubost, taj tihi užas, zašto se
useli u srce, čemu?
kako da kažem i da živo pulsira, kao krvavo, rastrgano meso na ženskom licu.

leptiri

bilo mi je trinaest godina i više nisam rastao. i nikako nisam mogao da razumem zašto je sve tako kao što jest, zašto je nebo zdrobljeno, zašto su jutra prokleta, šta ja tu radim, na pragu sivog doma.

bio je to stari samostan časnih sestara i deca iz domova koja su već davno krenula drugačijim putem. drugi su odlučili namesto njih. ali bol se nije povećavao, bio sam navikao na preseljavanja, zatvaranja u sobu, studen, batine, svađe, navikao na krikove, užas, strah i da me šutiraju.

samo onda, ni sam ne znaš kada, zavuče ti se pod kožu, uđe u kry. sve je jedan veliki haos, i kada se upoređuješ sa drugima ne možeš da shvatiš zašto je tako.

zašto je drugačije?

a ona prokleta napetost polako ubija. ni sam ne znaš kada si napravio sve te odbrambene nasipe i zidove.

da bi mogao da dišeš, da bi mogao da preživiš. u svim onim belim noćima, kad se jecajući budiš usred môra.

i tako sam u trčanju video spas.

zaista sam bio brz, zaista dobar.

bilo je kao kod životinja koje beže od lovca ili grabljivca.

inače, tada sam već počeo sa uranjanjem u knjige.

jedna je imala naslov srce je usamljeni lovac.

svidelo mi se, kao i naslov ljudi i miševi.

tada sam se pripremao za veliko atletsko takmičenje. popodne sam obuo teniske i trčao ukруг po domskom dvorištu. čudili su se kako sam uporan i brz, video sam njihove poglede, osećao njihova očekivanja.

nema veze za domske i samostanske, samo da pobediš one vanjske, govorili su mi i drugari iz doma i osoblje.

zato sam još žešće tmirao. i sanjario kako će to veliko takmičenje da promeni moj život.

postao bih neko, za sve, za policajce, vaspitače, oca i majku, za zidove, za zakašnjeno, nikada doživljeno.

što se više približavalo, mene je sve više hvatao grč treme.

takvu napetost nisam poznavao. ali sam ipak sa startne linije iz sve snage jurio prema cilju.

kao da se radi o životu ili smrti.

posle sedamsto metara bio sam daleko ispred svih ostalih.

a onda, ne znam šta mi je bilo, nekih deset-petnaest metara ispred cilja – stao sam.

video sam ljude na tribinama, ali ih nisam čuo.
grimase na licima govore su mi da požurim.

šta bi to trebalo da znači?

video sam velika usta kako se otvaraju, ali nijednoga glasa. u nekoliko
fragmenata video sam svih mojih trinaest godina.

opet sam bio satima i danima zatvoren u sobici opet sam stajao pred vratima
porodičnog stana-fantoma i osluškivao ludilo roditelja.
opet je padala teška očeva ruka. opet sam padao u ugao i lizao slanu krv.
opet sam bežao po lavirintu ulica, ali više se nije imalo kuda.
zaustavio sam se ispred cilja i pustio da me preteknu svi do zadnjeg. u srce mi se
zavukla studen i trčanje je postalo bežanje.

imao sam trinaest godina i bio najusamljeniji dečak na svetu, koji se pitao: kde
se od kiše sakriju leptiri?

NE KOPIRATI

liza

zatvorila se u sobu s flašom ruma.
ne pij, biće sve u redu govorio si joj.
bio je maj.
tako fantastično je sve procvjetalo i mirisalo na proljeće.

taj dan nećeš nikad zaboravit. sljedećeg dana, dvadeset petog, bilo je državno. s
acom si se dogovorio o taktici.
ti samo furaj, to je naš plan.
taktika bez taktike.
slomićeš ih tempom.
da, da, dragi moj, sutra je veliki dan.
smrkavalo je kad si se vratio kući. vrata su bila otključana. spremio si sprinterice
u ormar i zovnuo, lizi, ima li šta za jest. lizo, sutra će bit veliki dan, govorijo si,
sutra ću postat šampion.
pobjediću ih.
vidjećeš kako će poslje sve bit drukčije.
poslje ćeš moć ić sa mnom na takmičenja.
Svud' ćemo se vozit skupa.
otvorijo si kupatilo i zašto.
ne znaš kolko si vremena tamo stajo.
bilo je jedan cijeli život.
liza je ležala u banji.
iz zapešća joj je oticala krv.
tanak curak teko joj je iz raskasapljene ruke.
pipa je bila otvorena.
liza je bila obučena u crnu haljinu koju je nosila na pogrebu tvog oca lice joj je
bilo sasvim bjelo i bilo je kao da se nekom podsmjehuje. u pomoć, u pomoć,
viko si sav smušen.
odveli su je u hitnu. prošla su dva sata.
izašo je doktor i reko ti: moja sućut. skljojko si se na klupu i jeco i vrisko, zašto,
zašto, zašto, lizo, prokleta, o, šta ću ja, šta ću ja bez tebe, lizo, ja ću umrjet bez
tebe, samo tebe imam, samo tebe.
odvezli su te.
poslje injekcije zaspo si ko zaklan.
aco te teško naš'o.
ni do čeg' ti više nije bilo.
a on te molio i kumio, na koljena je pao pred tebe i zaklinj'o te da nastupiš.
ne mogu, rek'o si mu.
moraš trčat za lizu, za nju trči, jer si je volio, svima možeš pokazat kako si je
volijo. razumješ li?

nisi ga razumio, samo si ipak otišo s njim. prije starta nisi mogo okusit ni komadić šećera. samo si voćni sok salio u sebe.
približavo ti se momak pšenične kose i ženska u bijeloj laganoj haljini.
prstom je pokazala na tebe i nešto govorila. taj neće nikad pobjedit, reko je plavokosi i nakreveljio se.
na osamsto si bio ispred pedeset metara.
poslje si se zaustavijo.
vidijo si narod koji ludi.
ne, ti, ti ne možeš nikad pobjedit.
ćeko si pred ciljem da protrče svi pored tebe.

vidio si lizu u banji, njene okice, vidio si svog ćaću u sanduku, vidio si face koje trče mimo tebe, vidio si svoju jebenu mladost.

PR DIOGEN pro kultura magazin
<http://www.diogenpro.com>

NEKOPRATI